

Scheveningen

Van Mondriaan tot lekkerbek

't Klinkt wellicht wat dwingend, maar tijdens deze wandeling is de consumptie van een visje verplicht. Of dat nu staand aan de kraam gebeurt of zittend in een lunchroom of restaurantje, een visje, rauw, gebakken of gestoofd, het hoort er dit keer nadrukkelijk bij. Zonder dat mag het oude Scheveningse havengebied of de eigentijdse boulevard tijdens deze route eigenlijk niet worden verlaten. Oh, u houdt niet van vis? U wilt slechts het glas heffen op iedereen en alles wat u dierbaar is? Kan ook. Zonder probleem, want bij het Brouwcafé aan de Doctor Lelykade in het Scheveningse havengebied bent u van harte welkom.

Routebeschrijving

We beginnen deze wandeling in het Haagse Geuzen- en Statenkwartier, als het ware voor de deur van het Kunstmuseum Den Haag aan de Stadhouderslaan. Kenmerkend voor de wijk waarin de musea zijn gesitueerd, zijn de vele in Art Nouveau/Jugendstil opgetrokken panden en het diagonale stratenpatroon met de brede, bijna als pleinen ingerichte kruisingen van wegen.

We verlaten de Stadhouderslaan via de Antonie Heinsiusstraat, recht tegenover het Kunstmuseum Den Haag. De aandacht wordt direct gevangen door het fraaie pand op de hoek: de Sierkan. Op de kruising met de Aert van der Goesstraat gaan we naar rechts om via het Frederik Hendrikplein naar links de Boreelstraat in te gaan. De Frederik Hendriklaan, een drukke en gezellige winkelstraat, in de volksmond de 'Fred', laten we dit keer rechts liggen.

In het plantsoen van het Frederik Hendrikplein staat een fraai mozaïekbeeld en rechts, aan de overzijde, zijn het de Indische Tantes die ons even de pas doen inhouden.

De Boreelstraat komt uit op de Van Boetzelaerlaan die we naar rechts oplopen om bij de kruising met de Willem de Zwijgerlaan linksaf te slaan. Op het eind van die laan gaan we naar rechts en volgen we de Kranenburgweg langs het Afvoerkanaal. Bij de kruising met de Westduinweg, waar we goed zicht hebben op het kanaal, blijven we de Kranenburgweg rechtdoor volgen om daarna bij de Doctor Lelykade rechtsaf te slaan, richting Tweede Haven.

Vóór restaurant Catch gaan we naar links naar de wal van de Tweede Haven. We lopen de gehele kade af, ronden de haven en lopen aan de andere kant van de haven als het ware terug tot de plek waar we bij de 'pijp' - het verbindingswater tussen Tweede en Eerste Haven - naar rechts moeten afbuigen om onze route langs de zuidkade van de Eerste Haven te vervolgen. (Waar we als het ware teruglopen langs de noordkade van de Tweede Haven lag tot eind 2015 de mijnenveger Mercuur die vele jaren achtereen als museumschip dienst heeft gedaan. Er zijn plannen om het museumschip in Vlissingen opnieuw als zodanig in te richten).

Het is een aantal oude vissersschepen in de Eerste Haven dat wacht op een nieuwe bestemming. Enorme trossen touwen op en langs de kade, als kabels zo dik, houden bij de ronding van de Eerste Haven de herinnering aan een arbeidzaam verleden op zee levend, dan wel liggen gereed voor hernieuwd gebruik. De Visafslagweg naar links - de noordkade van de Eerste Haven - brengt ons naar het Adriaan Maasplein van waaruit imposante havenhoofden zich tot ver in zee uitstrekken. De in koper gevatte haringvaten als kunstwerk symboliseren de activiteiten van de Scheveningse vissers van jaren her.

Al snel nadat we de havenhoofden achter ons hebben gelaten voert de Strandweg ons naar de vuurtoren.

We lopen verder parallel aan de zee tot de Pier, over een afstand van zo'n twee kilometer over de geheel nieuwe boulevard, als onderdeel van de grootscheepse dijkverzwaring die tussen oktober 2009 en april 2013 is uitgevoerd.

Langs de boulevard is een groot aantal monumenten te aanschouwen. Het eerste is het nationaal monument voor de marine, een beeld van drie marinemensen op de boeg van een oorlogsschip, naar een ontwerp van kunstenaar Mari Andriessen dat in 1966 is onthuld. Het voetstuk vermeldt een citaat van koningin Wilhelmina: de marine heeft het goed gedaan.

Even verder is er het spitse gedenkteken - in de volksmond de Naald - waarmee de entree in 1813 van de latere koning Willem I op het Scheveningse strand wordt herdacht. Richting Kurhaus komen we ook het bekendste monument tegen, de Vissersvrouw, in 1982 door koningin Beatrix onthuld en het monument waarop de namen staan vermeld van de 1366 vissers die ooit op zee zijn omgekomen - onthuld in mei 2013 door prinses Beatrix, haar eerste publieke optreden na de troonsafstand. Verder zijn er nog de plaque aan de balustrade ter hoogte van het Kurhaus ter ere van de Engelandvaarders en, vlak naast het Kurhaus, het Nationaal Monument Land- en Zeemacht.

De bebouwing langs de boulevard is gevarieerd. Prachtige panden, daterend uit de jaren '20 en '30 uit de vorige eeuw, contrasteren hier en daar heftig met de appartementencomplexen uit nieuwere tijden. Nu en dan geven informatieborden uitleg over bezigheden in vroeger tijden. Ter hoogte van museum Beelden aan Zee zorgen cartoonachtige sprookjesbeelden voor een langdurig oponthoud.

Vergeet niet op enig moment het museum Beelden aan Zee te bezoeken, het enige museum in Nederland dat zich geheel op de beeldhouwkunst heeft toegelegd en waarvan het op het duin geplaatste beeld van de Poolse beeldhouwer Igor Mitoraj de uitnodigende, opvallende blikvanger is. De beelden van Otterness vormen als het ware het voorportaal van het museum.

Het Kurhaus, of, zoals de officiële naam luidt: het Steigenberger Kurhaus Hotel, is een al even opvallende blikvanger, maar dan wel al van tamelijk oude snit. Even verder is de Pier van Scheveningen een - sinds 2015 hernieuwde en toegankelijke - bezienswaardigheid. Sinds de herfst van 2014 is de pier voor een bedrag van drie miljoen euro eigendom geworden van vastgoedbedrijf KondorWessels en hotelketen DanZep, die op één van de mooiste plekken van Nederland, zoals de Pier sindsdien wordt aangeduid, initiatieven hebben genomen voor nieuwe toeristische attracties, horeca en winkels. Bij de Pier is boven zee een ruim 50 meter hoog reuzenrad opgesteld, met in totaal 36 (dichte) gondels. Een rondgang duurt zo'n 10 minuten.

Voor het vervolg van de wandeling lopen we terug naar het Kurhaus om via de Palacestraat op het Gevers Deynootplein aan te komen, waar de voorzijde van het hotel met de fontein op het plein imponeert. Het Gevers Deynootplein - en de gelijknamige weg - is vernoemd naar de jonkheer die van 1858 tot 1882 burgemeester van Den Haag was. (Het plein werd in 2006 op aanwijzing van de bekende Haagse kok Pierre Wind in het toenmalige nieuws- en actualiteitenprogramma Nova tot lelijkste plein van Nederland benoemd).

We steken de Gevers Deynootweg over om via de Kurhausweg even verder rechts aan te houden om de Nieuwe Parklaan in te lopen. Bij het Circustheater houden we even halt. Ook al om de reeks bijzondere beelden rond het theatergebouw te aanschouwen.

Het zijn statige panden langs de Nieuwe Parklaan. Op de kruising met de Nieuwe Duinweg gaan we rechtsaf. Op de hoek van de Nieuwe Parklaan en de Nieuwe Duinweg staat een bijzonder kerkgebouw, de Nieuwe Badkapel.

Kort nadat we de Nieuwe Duinweg zijn ingelopen, gaan we naar links. De Kapelweg brengt ons naar het prachtige Westbroekpark.

Paden zijn er niet in het rosariumgedeelte van het park, maar het is er heerlijk dwalen. Na het beeld van Torsie van beeldhouwer Gerrit Zijlstra, leerling van Piet Esser, gaan we naar links via een bruggetje over een watertje; de route rechtdoor loopt dood. Direct na de overgang over het water gaan we rechtsaf om over het grote grasveld naar de uitgang van het park te lopen. Het geasfalteerde pad aan de rand van de weide, langs het brede water links ervan, leidt eveneens naar de uitgang.

Bij de uitgang van het Westbroekpark staat rechts het robuuste Troelstra-monument. De plaats van het monument is niet toevallig: Pieter Jelles Troelstra heeft in zijn Haagse tijd in de nabijgelegen wijk Belgisch Park gewoond (zie ook wandeling 4).

Het vervolg van onze route is naar rechts, over het water van de Haringkade weer naar rechts, om direct daarna naar links de Duinweg in te gaan.

De Duinweg voert ons door de Scheveningse Bosjes. Dat kan door de Duinweg consequent te blijven volgen, maar ook door direct aan het begin van de Duinweg naar rechts het voetpad door het bosgebied te nemen en bij kruisingen voortdurend links aan te houden. Het voetpad komt ook weer uit op de Duinweg. Als we de Duinweg echter volgen, lopen we halverwege langs de monumentale Cremerbank, met ook nog 'ns een prachtig zicht op de brede waterplas in de Scheveningse Bosjes. Aan het einde van de Duinweg gaan we naar links de Hogeweg in en slaan we - vrijwel tegenover de Hongaarse ambassade - naar links het wandelpad in dat ons naar de waterpartij voert die we zojuist vanaf de Cremerbank hebben bekeken.

Het wandelpad brengt ons als vanzelf bij het herdenkingsmonument voor de slachtoffers van de Japanse oorlogsterreur aan de Prof. B.M. Teldersweg.

We vervolgen de route naar rechts langs de Teldersweg, steken de Scheveningseweg over en lopen over de door de vele vlaggen kleurrijke Johan de Wittlaan. Bij het imposante complex van het World Forum worden we uitbundig getrakteerd op fraaie, moderne 'vijver'kunst.

Op de hoek van de Johan de Wittlaan en de Stadhouderslaan is het Museon gesitueerd, naast het Kunstmuseum Den Haag waar we de wandeling zijn begonnen.

Praktische informatie

Parkeren

omgeving Gemeentemuseum (vrijwel overal betaald)

OV

tram 17, halte Gemeentemuseum

Horeca

diverse gelegenheden in havengebied Scheveningen en langs de boulevard
en theeschenkerij de Waterkant in het Westbroekpark (zie website voor openingstijden)

Auteur Loek Heskes en zijn vrouw Irene willen je in 'Wandelen buiten de binnenstad van Den Haag' verleiden om te gaan wandelen in de Haagse 'buitenstad'. Door de wijken rond het centrum, van Bezuidenhout tot Kijkduin en van Scheveningen tot de Schilderswijk. De gids is te koop bij de boekhandel of online te bestellen via www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten

voor slechts
€ 13,50